

II.

Ved denne Lov blev Grænsen draget mellem det danske Riges almindelige og det særlige islandske Lovgivningsomraade, men der stod tilbage at skabe en Forfatning for Islands særlige Anliggender, en Forfatning, hvorved Altinget i Analogi med Rigsdagen i Danmark blev Deltager i den lovgivende Myndighed sammen med Kongen. Gentagne Gange blev der forelagt Altinget Forslag til Ordningen af de særlige islandske Forfatningsforhold, men Enighed med Altinget lykkedes det ikke at opnaa, og Altinget lagde da Afgørelsen i Kong Christian IX's Haand. Han efterkom Anmodningen, og i Islands Jubelaar udstedte Kongen under 5. Januar 1874 *Forfatningslov for Islands særlige Anliggender*, Islands nugældende Forfatningslov.

I sine statsretlige Hovedlinier er denne Lov, der i Henhold til Bestemmelserne i Loven af 1871 skaber den særlige islandske Lovgivning og Forvaltning, kalkeret over Grundreglerne i den danske Grundlov — den lovgivende Magt er hos Kongen og Altinget i Forening, den udøvende hos Kongen, den dømmende hos Domstolene, Lovens § 1. Kongens Myndighed udøves ifølge Lovens § 2 gennem Ministeren for Island, der forudsattes tillige at skulle beklæde en af de andre Ministerstillinger i København, og den øverste stedlige Myndighed i Island overdroges under Ministerens Ansvar til en af Kongen udnævnt Landshøvding, der skulde have Bopæl i Landet selv. Denne Bestemmelse om den islandske Minister med Sæde i det danske Statsraad blev, saa vidt ses, et af de Hovedpunkter, hvori den islandske Kritik mundede ud, en af de Tapper, hvorom de herefter i mange Aar fortsatte Forfatningskampe drejede sig. Allerede i 1875 protesterede Altinget mod dette „Statsraads-Sæde“, og Protesten gentoges i Halvfemserne, baade i Aarene 1891 og 1893, ligesom man allerede i 1875 stillede Landshøvdingen Forespørgsel om, hvorvidt Ministerskifte i Danmark bør have Indflydelse paa, hvem der er Minister for Island.

Efter gentagne Forsøg fra islandsk Side lykkedes det i 1885 at faa et revideret Forfatningsforslag vedtaget af begge Altingets Afdelinger, i hvilket Islænderne gav Ønskerne om Ændringer i Forfatningsloven et uforbeholdent Udtryk. Hovedpunktet er Udskillelsen af Island fra enhver legislativ og administrativ Forbindelse med Danmark for de særlige Anliggenders Vedkommende.

Forslaget vedtoges i begge Altingets Afdelinger, men Kongen udstedte en Kundgørelse til Islænderne, hvori han udtalte, at det vedtagne Forslag ikke vilde blive stadfæstet, selv om det blev vedtaget af et nyvalgt Alting, idet den foreslaaede Ordning vilde være stridende mod den gældende Statsforfatning og uforenelig med Islands retlige Stilling som en uadskillelig Del af den danske Stat.

Det nyvalgte Alting vedtog Forslaget uforandret 1886, hvorefter Kongen overensstemmende med Kundgørelsen nægtede Stadfæstelse.

Paa de følgende Alting dukkede Forslaget dog atter op og vedtoges i skærpet Skikkelse af begge Afdelinger i Samlingen 1893 og atter efter Nyvalg paa det overordentlige Alting i 1894, men 10. November 1895 nægtede Kongen at stadfæste Loven.

Man slog derefter paa Island ind paa en anden Fremgangsmaade for at opnaa Ændringer med Hensyn til Styrelsen af de særlige Anliggender; man vilde nu, som man udtrykte det, prøve at banke paa den lukkede Dør, som man gentagende havde forsøgt at sparke til. 1895 vedtog nemlig Altinget en Beslutning dels om Ønskeligheden af en indfødt islandsk paa Island boende Minister, dels om, at de islandske Særanliggender ikke maatte behandles i det danske Statsraad, me-